

Handläggare
Anna-Karin Stoltz Ehn
08-508 265 68**Till**
Exploateringsnämnden
2015-09-24

VINNOVA ansökan – Innovationsplattform för hållbar stadsutveckling fas 2

Förslag till beslut

1. Exploateringsnämnden uppdrar åt kontoret att gå vidare med ansökan till VINNOVAs utlysning Innovationsplattformar för hållbara attraktiva städer - fas 2, i enlighet med föreslagen inriktning och omfattning.

Håkan Falk
FörvaltningschefMårten Frumerie
AvdelningschefAnna-Karin Stoltz Ehn
Enhetschef

Sammanfattning

Norra Djurgårdsstaden Innovation (NDS Innovation) har mellan 2013 – 2015 deltagit i ett nätverk *av innovationsplattformar för hållbara attraktiva städer* med programseminarier för gemensamt lärande inom ramen för VINNOVAs utlysning med samma namn. Mot bakgrund av de lärdomar som framkommit under dessa år har VINNOVA utlyst en särskilt riktad utlysning till de städer som erhöll stöd i den första fasen av utlysningen - Malmö, Göteborg, Lund och Borås - samt till Stockholm/NDS Innovation som erbjuds möjlighet att ansöka i kraft av att ha genomfört liknande verksamhet som innovationsplattformarna samt deltagit i nätverket.

Exploateringskontoret
Avdelningen för Stora projektFleminggatan 4
Box 8189
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 265 68
Växel 08-508 276 00
anna-karin.stoltz.ehn@stockholm.se
exploateringskontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
stockholm.se/exploateringskontoret

Utlysningen *Innovationsplattformar för hållbara och attraktiva städer – fas 2*, syftar till att undanröja hinder för hållbar stadsutveckling och att stödja och stärka arbetet med innovationskoordinering.

Samtidigt som innovationsplattformarnas arbete har pågått, har stadsledningskontoret (SLK) haft i uppdrag att kartlägga och utreda stadens innovationsförmåga och har utarbetat ett förslag till innovationsstrategi som nu remitterats till nämnder och bolag. Strategin innehåller principer för hur innovationsförmågan hos stadens verksamheter kan stärkas och därmed öka förmågan att möta nutida och framtida samhällsutmaningar.

Kontoret framför att projektansökan till VINNOVA och genomförandet av det tre-åriga projektet (2016-2018) är tidsmässigt lägligt för att ge både stöd och bidra till synergier i arbetet med såväl exploateringskontorets kvalitetsutvecklings- och innovationsarbete och med stadens kommande innovationsstrategi.

Bakgrund

Verket för innovationssystem, VINNOVA har utlyst en särskilt riktad utlysning – Innovationsplattformar för hållbara attraktiva städer **fas 2** - till Göteborg, Malmö, Lund, Borås och Stockholm i syfte att stödja städernas arbete med innovationskoordinering. Innovationskoordinering handlar om att utveckla processer och ledning som utvecklar möjliga vägar förbi de hinder och flaskhalsar som identifierats i arbetet.

Sista ansökningsdag är den 8 oktober 2015. Det finansiella stödet omfattar max 2 Mkr/år i tre år (2016-2018) och per plattform och de sökande förväntas bidra med minst lika stor finansiering som sökts.

Utlysningen i fas 2 bygger vidare på fas 1 som genomfördes mellan 2013-2015, där fyra innovationsplattformar beviljades stöd i Malmö, Lund, Göteborg och Borås. Malmö och Borås plattformar inriktades på specifika utmaningar kopplade till upprustning och förnyelse av miljonprogramsområden, medan Göteborg och Lund fokuserar på innovationsstöd mer generellt. NDS Innovation har mellan 2013 och 2015 deltagit i det nätverk som bildades mellan innovationsplattformarna med programseminarier för gemensamt lärande. Stockholm/NDS Innovation blev inbjuden av VINNOVA att delta i kraft av att ha genomfört liknande verksamhet som innovationsplattformarna.

Utlysningen fas 2 skiljer sig från många andra då den dels är riktad och ingen konkurrens sker mellan de sökande, och dels för att finansieringen avser strategiska utvecklingsfrågor som att bygga upp framtida strukturkapital för att stärka stadens innovationförmåga (kompetens, ledning, processer, stödstrukturer) för att möta komplexa samhällsutmaningar (urbanisering, klimatförändringar, digitalisering) på ett mer robust sätt.

Samhällsutmaningar är en global angelägenhet, men många utmaningar koncentreras i städerna, och i städerna finns goda förutsättningar att lösa problemen. Hållbara städer drivs av två starka trender. Den ena är förändringen mot en högre andel av befolkningen som bor och verkar i städer, vilket också innebär konsekvenser för var beslutsfattande sker och för städernas strategier för att attrahera människor, utveckla sina tillgångar, skapa goda livsmiljöer och tillväxt. Den andra drivkraften är lokala och globala miljö- och klimatutmaningar, utmaningar som främst måste mötas i städer.

De utmaningar som vi ser i städer och tillväxtregioner karakteriseras ofta som komplexa och ibland svårhanterliga. Till komplexiteten hör bland annat att en välfungerande och attraktiv stad inte bara behöver vara hållbar från ett miljömässigt eller från ett tillväxtorienterat perspektiv. Staden måste även erbjuda goda livsmiljöer för de människor som bor där så att deras behov kan mötas, bidra till ett demokratiskt och jämställt samhälle, samt värna kulturvärden. För att utveckla hållbara städer krävs det att förutsättningarna, verktygen och viljan finns på plats. Det är först när ett förändrat beteende och förhållningsätt hos konsumenter, företag och politiska beslutsfattare uppstår som samhällsutmaningar kan hanteras och den hållbara och attraktiva staden kan bli verklighet.

En erfarenhet från innovationsplattformarnas verksamhet är att innovation inom stadsutveckling **kräver en ny typ av samverkan**. Eftersom stadens utmaningar är gemensamma, behöver en attraktiv stad skapas i samverkan mellan ett flertal aktörer med olika organisationsformer och -logiker, både inom politik, offentlig verksamhet, näringsliv, akademi, idéburen sektor och medborgare. Idag finns flera hinder för sådan samverkan, t.ex. att rutiner, regelverk och organisationsförutsättningar för en välfungerande samverkan saknas men också bristande kompetens om innovation och ledarskap för innovation.

Samtidigt som innovationsplattformarnas verksamhet pågått i fas 1, har stadsledningskontoret utrett frågan om innovationsförmåga i Stockholm stad och har under våren 2015 arbetat fram ett förslag på innovationsstrategi för staden som nu remitterats till nämnder och bolag. Strategin innehåller sex principer som behöver utvecklas inom staden för att stärka stadens förmåga att möta framtida utmaningar (innovationsförmåga).

De sex principerna som lyfts fram i strategin är:

1. Stärk styrningen mot en ökad innovationsförmåga
2. Utveckla verktyg för innovation
3. Stärk medarbetarnas kunskaper om innovation
4. Utveckla ett ledarskap som främjar innovation
5. Utveckla stadens mötesplatser och samarbeten för innovation och samverkan med andra aktörer
6. Stärk stadens roll som innovativ beställare.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av Norra Djurgårdsstaden Innovation, avdelningen Stora projekt i samråd Administrativa avdelningen samt med innovationsdirektören och utredningsstaben på Stadsledningskontoret.

Analys och konsekvenser

Att öka kommunorganisationens (politiker, tjänstemannaledning och medarbetares) förståelse, kunskap och mognad om innovation som begrepp och som utvecklingsprocess för att stärka stadens förmåga till innovation är viktigt för att klara av den omställning och de utmaningar som städer står inför idag och än mer i framtiden. Globaliseringen och digitaliseringen förändrar ständigt spelplanen och snabbhet och innovation är idag avgörande för företags- och organisationers framgång. Nya samarbeten och nya lösningar kan vara avgörande för att klara att uppfylla de mål och strategier som staden idag redan har, t.ex. bostadsmålet, framkomlighetsstrategin, klimatstrategin, skapandet av ett inkluderande och jämställt samhälle och skapandet av nya jobb.

Att arbeta med innovation är ett stort förändringsarbete som tar tid och kräver nya tankesätt. Det innebär också att skapa en tillåtande och kreativ kultur där man vågar ta risker och tillåter misslyckande. Samtidigt finns det även stora risker och samhällsekonomiska kostnader om man *inte* utvecklar en mer innovativ

organisationskultur utan fortsätter att arbeta enligt traditionella styrningsmetoder.

Exploateringskontorets förslag

NDS Innovation har sedan starten 2010 utvecklat såväl arbets- och mötesformer, nätverk, verktyg och processer samt kunskap och erfarenhet i arbetet med att samarbeta och stötta aktörer i innovationsprocessen, såväl externa aktörer som de interna förvaltningarna.

Kontoret föreslår därför att NDS Innovation går vidare med ansökan till VINNOVA. Ansökan och genomförandet ger stöd och kraft för att utveckla exploateringskontorets innovationsarbete och skapar dessutom synergier i kontorets kvalitetsutvecklingsarbete. Projektets resultat blir därmed även ett stöd till stadens arbete med att implementera en kommande innovationsstrategi.

Ansökan inriktar sig på att bygga stöd och strukturer för ökad innovationsförmåga och att identifiera och undanröja hinder för samverkan och för bristande erfarenhet- och kunskapsöverföring.

Ansökan föreslås innehålla och utvecklas kring fyra delar:

- Kompetenssatsning – öka kunskapen om innovation, innovationssystem
- Kunskapsportal för utvecklingsprojekt och forsknings- och innovationsprojekt - tillgängliggöra och sprida
- Interna (och externa) nätverk för gränsöverskridande lärande och samarbete (t.ex. de redan påbörjade IKT-nätverket och FoUI-nätverk samt företagsnätverket Hållbara byggnader)
- Nationell samverkan och erfarenhetsbyte mellan de fem städernas innovationsplattformar

VINNOVAs utlysning kommer också tidsmässigt lägligt då den passar mycket bra i med tanke på det förslag till stadens innovationsstrategi som nu remitterats. Ansökan och dess innehåll och handlingplan blir därmed även ett viktigt underlag i arbetet med kommande innovationsstrategi för staden med kompetenssatsningar, utveckling av processer och stöd för kunskapsdelning, erfarenhetsåterföring och innovation samt bidrar till synergier i det pågående utvecklingsarbetet av kontorets kvalitetsledningssystemet och inte minst i arbetet med att nå bostadsmålet. Projektet avses ledas av exploateringskontoret genom NDS Innovation men i en nära samverkan med stadsledningskontoret.

Ansökan och kommande uppdrag behöver tydligt stöd från såväl politik som tjänstemannaledning om vikten av uppdraget och dess genomförande.

Bilagor

1. VINNOVA's utlysningstext Innovationsplattformar för hållbar stadsutveckling fas 2